

Sok új, fiatal tehetséggel találkoztam

Interjú Carelli Gáborral

Magyar Hírek, Bp. post., 1976 aug.

1976

Carelli Gábor a nyárral együtt érkezik minden évben Budapestre. Az idén is a Zeneművészeti Főiskola 10-es tantermében vezet megint mesterkurzust, fiatal éneke-seinket útbaigazítja, tehetségüket, szerep-alakításukat a maga értékes művészi pá-lyájának gazdag tapasztalataival csiszol-gatja.

Csaknem negyven év óta él New York-ban, de oly otthonosan, magától értetődő természetességgel jár-kei idehaza, mintha sose szakadt volna el szülővárosától, tájé-kozott minden hazai eseményről, minden érdekl, örül a régi és az újonnan szerzett barátoknak.

— Az én sorsomat a véletlen irányítot-ta — mondja — A harminças évek dere-kán Gigli Budapesten meghallgatott, majd tanítványának fogadott. Elmentem hozzá Olaszországba, s amikor 1938-ban mindin-kább beborult felettünk az égbolt, a müncheni egyezmény után Amerikába vitt, szerződést szerzett nekem.

Persze mindez nemcsak a véletlennek köszönhető, hanem főképp Carelli rendkí-vüli tehetségének, szép hangjának, amikor Gigli, a tenoristák tenoristája, meghallot-ta hangját, felkiáltott: „Ez az én fiatalkori hangom”. A maga folytatását vélte fölfedezni a fiatal magyar énekesnövendékben. S Carelli az évek múlásával mindinkább hasonlított felejthetetlen mesterére. Nemcsak különös, megkapó hangszíne emlékeztet Gigliére, hanem a külső megjelenése is.

Hogyan emlékszik vissza Gigli taní-tására?

— Legfontosabb hitvallása az volt: úgy kell énekelned, ahogy a természet téged megteremtett. Vagyis nincs két egyforma énekesi alkat. Huszonöt év korkülönbség volt közöttünk, de az első perctől kezdve kiválóan megértettük egymást. Nemcsak művészetet, hanem életformát, magatar-tást is tanultam tőle, főképp pedig a hiva-tás iránt való alázatot.

— Mióta tagja a New York-i Metropolitan Operának?

— 1950 óta. Az ezt megelőző években szimfonikus zenekarokkal és operatársu-latokkal turnéztam szerte az országban.

— Úgy tudjuk, évek óta a „Met” szak-szervezetének az igazgatója. Hogyan került erre a posztra?

— Az amerikai „Union” nem állami, ha-nem magánszervezet. Az American Union of

Musical, Artists, az énekesek, a balett és a kórus tagjainak a szakszervezete, s annak idején Heifetz, Lawrence Tibbett, és más neves művészek alapították. A munkaviszonyok akkoriban keveseservek voltak. Ahogy Caruso maga mondta, egy estére löbbit fizetnek neki, mint egy énekkari tagnak egész évre. En még Budapesten az énektanulással párhuzamosan megszereztem a jogi doktorátust, és talán ennek is köszönhető, hogy éppen engem kért föl a „Met” a szakszervezet vezetésére. Egyébként is a Metropolitanban mindenkit jól ismernek, jó kapcsolatom van a különféle országokból odasereglett művészekkel, mert hat nyelven beszélek.

— *S milyen kitűnően! Magyarul is úgy beszél, mintha mindig itthon élne. Ebben nyilván jó zenei hallása is segíti.*

— Meg az, hogy sokat olvasok magyarul. A Magyarok Világszövetsége jóvoltából sok érdekes hazai olvasnivalóhoz jutok. New Yorkban pedig baráti köröm többsége magyar, így hát sokat beszélék magyarul. Amikor Herz Ottó, felejthet-

len barátunk meghalt, utódjául a New York-i Fészek klub engem választott meg elnökének.

— *Ugy tudom, nemrég új lemezfelvétele is volt...*

— Doráti Antal a London Record cég megbízásából az összes Haydn szimfóniát lemeze rögzítette. Ezzel példátlan sikert aratott. Épp ezért felkérték, hogy dirigálja lemeze a tizenkét Haydn operát is. A harmadikra, az Orlando Paladino címűre most tavasszal került sor, májusban vetjük föl, én énekeltem egyik főszerepét nagyon nagy örömmel.

— *A Magyar Rádióban az utóbbi évek folyamán nagy érdeklődéssel hallgattuk visszaemlékezéseinek sorozatát. Természetes előadásmódjával, káprázatos memóriájával elragadtatást keltett idehaza. Ha jól emlékszem, az első a Metropolitan nyolcvan éve volt, a második Gigli karrierje, a harmadik Caruso operaszereplései, a negyedik Caruso, a nép éneke és a dalénekes, az ötödik az Opera a rivalda másik oldaláról, a hatodik: Maestro Toscanini és*

Carelli Gábor a Zeneművészeti Főiskola nyári kurzusán

Novotta Ferenc felvétele

a Falstaff. S most: Tíz opera, tíz tenorhős. Megint sok újdonsággal lepett meg. Hogyan készül ezekre?

— New York-i otthonomban átgondolom, miről is szeretnék beszélni, de sohasem írom le. Aztán a magam lemezejűteményéből kiválogatom, hogy emlékezőseimet milyen zenei példákkal illusztráljam.

— Melyik szerepét énekelte legtöbbször?

— A Sevillai borbély Almaviváját. Még a metropolitanbéli tagságom előtt három évig turnéztam ezzel a szereppel, és már akkor kétszázötvenszer énekeltem. De igen gyakran énekeltem a Pillangókisasszony, a Bohémélet és a Lammermoori Lucia tenorfőszerepét is a többi között.

— Figyeltem, a főiskolai mesterkurzuson, hogy az olasz operák valamennyi szereplőjének a szövegét kívülről tudja, eredeti nyelven.

— Több mint harmincöt évig énekeltem ezekben az operákban. Ha Rossini, Donizetti, Verdi, Puccini operáinak az előadására sügónak szerződöttetnék, valóban nem kellene kottába nézmem. Sőt, még két Mozart operát is elvállalnék, a Figaro házasságát olaszul, a Varázsfuvolát pedig németül és angolul.

— A mesterkurzuson kiderült, hogy vérbéli pedagógus.

— A New York-i Manhattan School of Music-ban tíz év óta tanítok, így hát némi gyakorlatra tettem szert. A budapesti főiskolán harminchat órára szerződöttetek, s nehogy félreértés essék, én nem vagyok a növendékek ének mestere, ilyen rövid idő alatt csak zavart keltenék, ha technikai problémákba is beavatkoznék. Inkább arra törekszem, hogy a magam legjobb szándékával jó irányba tereljem a fiatalok művészi érdeklődését, jó tanácsokkal segísem őket a zenei szín, kifejezés, szövegmondás, megértés megvalósításában. Attételezen ez is az énektechnika problémakörébe tartozik. Szeretném, ha sikerülne felkeltetni a fiatalok fantáziáját, jóirányú ambícióját és szélesebbé tárni művészi horizontjukat. Boldogan vállaltam ezt a megbízatást, nemcsak azért, mert sok új, fiatal tehetséggel találkoztam, hanem azért is, mert úgy érzem, a magam szerény eszközeivel is hozzájárulhatok egy kicsit a hazai kulturális élet további fejlődéséhez. S ez nagy öröm számomra.

Gách Marianne